

Na osnovu Sporazuma između Evropske zajednice i Bosne i Hercegovine o readmisiji lica koja borave bez dozvole ("Službeni glasnik BiH – Međunarodni ugovori", broj 13/07) i drugih bilateralnih sporazuma o readmisiji, Strategije za prihvata i integraciju bh. državljana koji se vraćaju po osnovu sporazuma o readmisiji i Akcionog plana za period 2024-2026. godina, člana 12. Zakona o ministarstvima i drugim organima uprave Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 5/03, 42/03, 26/04, 42/04, 45/06, 88/07, 35/09, 59/09, 103/09, 87/12 i 6/13), člana 46. Zakona o republičkoj upravi ("Službeni glasnik RS", br. 115/18, 111/21, 15/22, 56/22, 132/22 i 90/23), Uputstva o načinu privremenog zbrinjavanja državljana Bosne i Hercegovine po osnovu sporazuma o readmisiji ("Službeni glasnik BiH", broj: 39/13), važećih zakonskih propisa Federacije Bosne i Hercegovine, Republike Srpske i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, kao i važećih kantonalnih, gradskih i općinskih propisa iz oblasti zdravstvene i socijalne zaštite, a uzimajući u obzir potrebu osiguranja nesmetanog prihvata, proprata i privremenog zbrinjavanja lica koja se vraćaju po osnovu sporazuma o readmisiji, Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine, Federalno ministarstvo raseljenih lica i izbjeglica, Republički sekretarijat za raseljena lica i migracije i Odjel za raseljena lica, izbjeglice i stambena pitanja Vlade Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, donose

PROTOKOL

o postupanju nadležnih institucija u prihvatu, propratu i medicinsko-socijalnom zbrinjavanju i liječenju readmisiranih lica ovisnika o psihoaktivnim supstancama (PAS), koji se vraćaju u BiH po osnovu sporazuma o readmisiji

Član 1.

(Predmet)

(1) Protokol o postupanju nadležnih institucija u prihvatu, propratu i medicinsko-socijalnom zbrinjavanju i liječenju lica ovisnika o psihoaktivnim supstancama (PAS), koji se vraćaju u BiH po osnovu sporazuma o readmisiji (u daljnjem tekstu: Protokol), donosi se u cilju efikasnog i sigurnog djelovanja svih nadležnih institucija Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: BiH), entiteta Federacije BiH (u daljnjem tekstu: FBiH) i Republike Srpske i Brčko Distrikta BiH (u daljnjem tekstu: BD BiH) u procesu prihvata readmisiranih lica ovisnika kao i njihovom daljnjem zbrinjavanju.

(2) Protokolom se uređuju međusobna prava i obaveze Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine, Federalnog ministarstva raseljenih lica i izbjeglica, Republičkog sekretarijata za raseljena lica i migracije, Odjela za raseljena lica, izbjeglice i stambena pitanja Vlade Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, kod postupanja nadležnih organa u prihvatu, propratu i medicinsko-socijalnom zbrinjavanju i liječenju readmisiranih lica ovisnika, koji se vraćaju po osnovu sporazuma o readmisiji (u daljnjem tekstu: readmisirani ovisnici).

(3) Ovim Protokolom se uređuje i koordinacija i saradnja potpisnika Protokola te definiše zajedničko djelovanje, zavoda/klinika/centara za liječenje ovisnika, centara za socijalni rad, terapijskih zajednica/komuna, nadležnih službi javno-zdravstvenih ustanova/centara za mentalno zdravlje kao i drugih ustanova lokalne zajednice u postupanju sa readmisiranim ovisnicima, a na osnovu stručnih principa rada i standardnih operativnih procedura pojedinih ustanova u cilju postizanja najvećeg nivoa kvaliteta i sigurnosti datih usluga.

(4) Potpisnici Protokola i nadležne institucije u procesu zbrinjavanja readmisiranih ovisnika su saglasni da tijesno sarađuju sa mjesnim nadležnim organima u pružanju podrške readmisiranim ovisnicima.

Član 2.

(Zakonski osnov)

Potpisnici Protokola i nadležne institucije u procesu zbrinjavanja readmisiranih ovisnika će u svom postupanju djelovati u skladu sa materijalnim propisima iz okvira svojih nadležnosti te u skladu sa Strategijom za prihvata i integraciju bh. državljana koji se vraćaju po osnovu sporazuma o readmisiji te Protokola o postupanju nadležnih organa u prihvatu, propratu i privremenom zbrinjavanju ranjivih lica koja se vraćaju po osnovu sporazuma o readmisiji.

Član 3.

(Osnovni principi saradnje)

(1) Osnovni principi na kojima se zasniva saradnja potpisnika Protokola i nadležnih institucija u procesu zbrinjavanja readmisiranih ovisnika su:

- a) princip slobodne volje,
- b) princip koordinacije i saradnje,
- c) princip nediskriminacije,
- d) princip profesionalizma i
- e) princip sigurnosti i kvaliteta.

(2) **Princip slobodne volje** podrazumijeva da su potpisnici Protokola i nadležne institucije u procesu zbrinjavanja readmisiranih ovisnika slobodni, da u granicama sigurnosnih propisa, javnog poretka i dobrih običaja, te zdravstvenih i socijalnih principa zbrinjavanja readmisiranih ovisnika, svoje odnose urede po svojoj volji, a u korist readmisiranog ovisnika i lokalne zajednice u koju se on smješta.

(3) **Princip koordinacije i saradnje** podrazumijeva spremnost i angažiranost svih aktera na koordinaciju i saradnju na svim nivoima vlasti i stručnog djelovanja u procesu prihvata, proprata i medicinsko-socijalnog zbrinjavanja readmisiranih ovisnika.

(4) **Princip nediskriminacije** podrazumijeva uživanje prava i sloboda, definiranih članom 2. Ustava BiH kao međunarodnih sporazuma navedenih u Aneksu I Ustava BiH, svim licima u Bosni i Hercegovini bez diskriminacije po bilo kojem osnovu kao što su spol, rasa, boja, jezik, vjera, političko i drugo mišljenje, nacionalno ili socijalno porijeklo, povezanost sa socijalnom manjinom, imovina, rođenje ili drugi status.

(5) **Princip profesionalizma** podrazumijeva spremnost potpisnika Protokola i nadležnih institucija u procesu zbrinjavanja readmisiranih ovisnika da će se, u okviru svojih nadležnosti, pridržavati profesionalnih principa, stručnih znanja i vještina iz svoje oblasti djelovanja, poštivajući prava i dostojanstvo readmisiranih ovisnika te podsticati i podržavati njihovu sposobnost u definiranju vlastitih potreba i planiranju budućih aktivnosti u zdravstvenom i socijalnom aspektu života i rada u zajednici.

(6) **Princip sigurnosti i kvaliteta** podrazumijeva spremnost potpisnika Protokola i nadležnih institucija u procesu zbrinjavanja readmisiranih ovisnika da će, u okviru svojih nadležnosti, primjenjivati sve neophodne mjere sigurnosti svih aktera kao i procese koji omogućavaju najveći mogući stepen kvaliteta usluga, kako u sigurnosnom, tako i u zdravstvenom, socijalnom, administracijskom i drugom aspektu djelovanja, a u korist readmisiranih ovisnika i lokalne institucije/zajednice u koju budu upućeni.

Član 4.

(Nadležni organi/institucije)

Nadležni organi i institucije za implementaciju ovog Protokola su:

- Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: MLJPI),
- Federalno ministarstvo raseljenih lica i izbjeglica (u daljnjem tekstu: FMRLI),
- Republički sekretarijat za raseljena lica i migracije (u daljnjem tekstu: RSRLM),
- Odjel za raseljena lica, izbjeglice i stambena pitanja Vlade Brčko Distrikta BiH (u daljnjem tekstu: Odjel BD BiH),
- Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske (u daljnjem tekstu: MZISZ RS),
- UKC RS, Klinika za psihijatriju Banja Luka,
- JU Zavod za bolesti ovisnosti Kantona Sarajevo,
- Centar za prevenciju i vanbolničko liječenje ovisnosti Mostar,
- JU Terapijska zajednica – Kampus Kantona Sarajevo,
- kantonalna ministarstva/uprave/uredi za pitanja izbjeglica i raseljenih lica, zdravstva, rada i socijalne zaštite kao i
- zdravstvene ustanove primarne zdravstvene zaštite.

Član 5.

(Definicije)

(1) Readmisirani ovisnik u smislu ovog Protokola je državljani BiH koji se vraća u BiH po osnovu sporazuma o readmisiji, jer je njegov boravak u zemlji prihvata proglašen nezakonitim.

(2) Ovisnik o psihoaktivnim supstancama (PAS) je se lice kojoj je, na osnovu simptoma bolesti, a u skladu sa važećom Međunarodnom klasifikacijom bolesti (MKB10/11), dijagnosticiran mentalni poremećaj i poremećaj ponašanja u vezi sa upotrebom/zloupotrebom psihoaktivnih supstanci.

(3) Ovisnost je hronična recidivirajuća bolest mozga nastala zbog dugotrajne zloupotrebe PAS (ilegalnih droga ili lijekova iz grupe sedativa i narkoanalgetika koji imaju adiktivna svojstva), kojom dolazi do ozbiljnih oštećenja psihičkog i tjelesnog zdravlja kao i posljedica na socijalnom planu funkcioniranja (rizično seksualno ponašanje, povećan rizik zaražavanja infektivnim bolestima kao što su hepatitis B i C, HIV/AIDS kao i sklonost kriminalnim radnjama u smislu kupovine ili navođenja na kupovinu, prodaje i trgovine ilegalnim drogama).

(4) Prihvatom, u smislu ovog Protokola, smatra se preuzimanje readmisiranog ovisnika, od strane nadležnog organa, na Međunarodnom aerodromu Sarajevo ili na bilo kojem kopnenom graničnom prelazu u Bosni i Hercegovini.

(5) Propratom, u smislu ovog Protokola, smatra se prevoz, osiguranje i potrebna pratnja readmisiranog ovisnika od graničnog prelaza do mjesta gdje se osigurava privremeno zbrinjavanje.

(6) Privremeno zbrinjavanje, u smislu ovog Protokola, jeste osiguranje bilo kojeg prihvatljivog oblika asistencije nadležnih organa/institucija iz oblasti zdravstva ili socijalne zaštite u procesu primjene propisa kojim se osigurava pravo i mogućnost da readmisirani ovisnik bude institucionalno zbrinut.

Član 6.

(Obaveze MLJPI BiH)

U smislu ovog Protokola, obaveze MLJPI BiH su:

- a) Nakon što MLJPI od Ministarstva sigurnosti BiH zaprimi informaciju da je najavljen povratak readmisiranog ovisnika istu odmah, a u zavisnosti od posljednje poznate prijave prebivališta, prosljeđuje FMRLI, RSRLM i Odjelu BD BiH, sa raspoloživom pratećom dokumentacijom.
- b) Službeno lice MLJPI, obavlja intervju i popunjava upitnik sa readmisiranim licem i informira ga o mogućnosti smještaja u neku od ustanova za zbrinjavanje ovisnika ili Readmisioni centar.
- c) MLJPI vrši razmjenu svih relevantnih informacija sa organima nadležnim za realizaciju ovog Protokola.
- d) U slučaju da se readmisirani ovisnik smješta u neku od ustanova koje su potpisnice Protokola, MLJPI osigurava sredstva na ime:
 - privremenog zbrinjavanja readmisiranog ovisnika na period do 30 dana, a izuzetno do 90 dana, uz prethodno pribavljenu saglasnost MLJPI;
 - lječarskih pregleda i povezanih pruženih usluga za vrijeme trajanja privremenog zbrinjavanja;
 - prevoza od graničnog prelaza/Readmisionog centra, do krajnjeg odredišta za lice u potrebi po posljednjoj adresi prebivališta (entiteti, kantoni, Brčko Distrikt BiH).

Član 7.

(Obaveze FMRLI)

U smislu ovog Protokola, obaveze FMRLI su:

- a) Preuzimanje zahtjeva za prihvata, proprat i privremeno zbrinjavanje readmisiranih ovisnika od MLJPI, koji se odnose na teritoriju FBiH i prosljeđivanje istog kantonalnim koordinadorima za poslove readmisije.
- b) Za vrijeme trajanja privremenog zbrinjavanja u periodu do 30 ili po potrebi izuzetno 90 dana, koordinira aktivnosti u skladu sa Protokolom o postupanju nadležnih organa u prihvatu, propratu i privremenom zbrinjavanju ranjivih readmisiranih lica u potrebi sa kantonalnim koordinadorima nadležnim za pitanja readmisije.
- c) Analiza zaprimljenih slučajeva prihvata, proprata i privremenog zbrinjavanja readmisiranih ovisnika za teritoriju FBiH.
- d) Sačinjavanje privremenog plana smještaja readmisiranih ovisnika, ukoliko nije poznato ili nije bilo uspostavljeno posljednje mjesto prebivališta u FBiH.
- e) Razmjena informacija i drugih saznanja u vezi sa prihvatom, propratom i privremenim zbrinjavanjem readmisiranih ovisnika, koji se odnose na teritoriju FBiH, sa MLJPI kao i sa kantonalnim koordinadorima, nadležnim za pitanje readmisije.
- f) Kontinuirano unapređenje odnosa sa drugim organima/institucijama u FBiH u vezi sa načinom prihvata, proprata i privremenog zbrinjavanja readmisiranih ovisnika.

Član 8.

(Obaveze RSRLM)

U smislu ovog Protokola, obaveze RSRLM su:

- a) Preuzimanje zahtjeva za prihvata, proprat i privremeno zbrinjavanje readmisiranih ovisnika od MLJPI, koji se odnose na teritoriju Republike Srpske.
- b) Za vrijeme trajanja privremenog zbrinjavanja u periodu do 30 ili po potrebi izuzetno 90 dana, koordinira aktivnosti u skladu sa Protokolom o postupanju nadležnih organa u prihvatu, propratu ili privremenom zbrinjavanju ranjivih readmisiranih lica u potrebi sa drugim institucijama i ustanovama u Republici Srpskoj u vezi sa prihvatom.
- c) Analiza zaprimljenih slučajeva prihvata, proprata i privremenog zbrinjavanja readmisiranih ovisnika.
- d) Sačinjavanje privremenog plana smještaja readmisiranih ovisnika, ukoliko nije poznato ili nije bilo uspostavljeno posljednje mjesto prebivališta u RS.
- e) Kontinuirano unapređenje odnosa sa drugim organima/institucijama Republike Srpske u vezi sa načinom prihvata, proprata i privremenog zbrinjavanja readmisiranih ovisnika.

Član 9.

(Obaveze Odjela BD BiH)

U smislu ovog Protokola, obaveze Odjela BD BiH su:

- a) Preuzimanje zahtjeva za prihvata, proprat i privremeno zbrinjavanje readmisiranih ovisnika od MLJPI, koji se odnose na teritoriju Brčko Distrikta BiH.
- b) Za vrijeme trajanja privremenog zbrinjavanja u periodu do 30 ili po potrebi izuzetno 90 dana, koordinira aktivnosti u skladu sa Protokolom o postupanju nadležnih organa u prihvatu, propratu i privremenom zbrinjavanju ranjivih readmisiranih lica u potrebi sa drugim institucijama i ustanovama u BD BiH.
- c) Analiza zaprimljenih slučajeva prihvata, proprata i privremenog zbrinjavanja readmisiranih ovisnika.
- d) Sačinjavanje privremenog plana smještaja readmisiranih ovisnika, ukoliko nije poznato ili nije bilo uspostavljeno posljednje mjesto prebivališta na teritoriji BD BiH.
- e) Kontinuirano unapređenje odnosa sa drugim organima/institucijama BD BiH u vezi sa načinom prihvata, proprata i privremenog zbrinjavanja readmisiranih ovisnika.
- f) U saradnji sa nadležnim entitetskim koordinatorima, a zbog nepostojanja mogućnosti osiguranja adekvatnog privremenog zbrinjavanja readmisiranih ovisnika, iste osigurava putem institucija potpisnika ovog Protokola.

Član 10.

(Obaveze Ministarstva zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske)

U smislu ovog Protokola, obaveze MZISZ Republike Srpske su:

- a) Praćenje postupanja ustanova po ovom Protokolu;
- b) Posredovanje u rješavanju otvorenih pitanja u vezi sa postupanjem u procesu privremenog smještaja i brige o readmisiranim ovisnicima.

Član 11.

(Obaveze Ministarstva za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglica Kantona Sarajevo)

U smislu ovog Protokola, obaveze Ministarstva za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice Kantona Sarajevo su:

- a) Praćenje postupanja ustanova po ovom Protokolu;
- b) Posredovanje u rješavanju otvorenih pitanja u vezi sa postupanjem u procesu privremenog smještaja i brige o readmisiranim ovisnicima.

Član 12.

(Obaveze UKC RS, Klinika za psihijatriju Banja Luka)

Obaveze Univerzitetskog Kliničkog centra Republike Srpske, Klinike za psihijatriju su:

- a) Zaprimanje zahtjeva za pregled, prihvata i privremeno medicinsko zbrinjavanje readmisiranog ovisnika od strane imenovanog koordinatora za pitanja readmisije na nivou Republike Srpske;
- b) Pregled dokumentacije od strane nadležnog dr. med. specijaliste neuropsihijatra/psihijatra (u daljnjem tekstu: specijalista NP/P);
- c) Psihijatrijski pregled readmisiranog ovisnika te obavljanje neophodnih dijagnostičkih pretraga (skrining test na prisustvo PAS, mjerenje vitalnih parametara, razgovor sa psihologom i socijalnim radnikom);
- d) Utvrđivanjem postojanja objektivnih psihičkih i tjelesnih simptoma bolesti ovisnosti (simptomi apstinencijske krize, znaci intoksikacije/trovanja sa PAS i/ili drugi psihički simptomi) i postavljanja indikacije za hospitalni tretman, nadležni dr. med. specijalista NP/P, preduzima sve aktivnosti u vezi sa procedurom prijema na kliniku, u skladu sa standardnim operativnim procedurama;
- e) Prijem se realizira uz pismenu saglasnost readmisiranog ovisnika, potpisivanjem Formulara pristanka na operativnu ili dijagnostičko-terapijsku proceduru;
- f) Nakon prijema, dr. med. specijalista NP/P izdaje potvrdu o privremenom zbrinjavanju (hospitalizaciji) pacijenta, službenim licima u pratnji readmisiranog ovisnika;
- g) Po završetku hospitalnog tretmana u periodu do 30 ili po potrebi izuzetno 90 dana, readmisirani ovisnik može, po svojoj želji i preporuci stručnog tima, uz saglasnost MLJPI da nastavi posthospitalni tretman u JU TZ Kampus KS (individualni ugovor), uz saglasnost MLJPI ili da se uključi u ambulantni (vanbolnički) program opijatske supstitucijske terapije (OST), a što potvrđuje potpisivanjem navedenog Formulara;
- h) Hospitalni tretman se neće realizirati u slučaju kada readmisirani ovisnik ne pristaje na hospitalizaciju ili u slučaju kada dr. med. specijalista NP/P, a nakon obavljene dijagnostičke procedure i psihijatrijskog pregleda, procjeni da nema medicinskih indikacija za hospitalni tretman, nakon čega izdaje specijalistički nalaz i mišljenje sa potpisom i pečatom kao i pečatom zdravstvene ustanove i isti daje readmisiranom ovisniku.

Član 13.

(Obaveze JU Zavod za bolesti ovisnosti Kantona Sarajevo)

Obaveze JU Zavod za bolesti ovisnosti Kantona Sarajevo za pitanja readmisije ovisnika su:

- a) Zaprimanje zahtjeva za pregled, prihvata i privremeno medicinsko zbrinjavanje readmisiranog ovisnika od strane imenovanog koordinatora za pitanja readmisije na nivou FBiH odnosno Kantona Sarajevo;
- b) Pregled dokumentacije od strane nadležnog dr. med. specijaliste NP/P;
- c) Psihijatrijski pregled readmisiranog ovisnika te obavljanje neophodnih dijagnostičkih pretraga (skrining test na prisustvo PAS, mjerenje vitalnih parametara, razgovor sa psihologom i socijalnim radnikom);
- d) Utvrđivanjem postojanja objektivnih psihičkih i tjelesnih simptoma bolesti ovisnosti (simptomi apstinencijske krize, znaci intoksikacije/trovanja sa PAS i/ili drugi psihički simptomi) i postavljanja indikacije za hospitalni tretman, nadležni dr. med. specijalista NP/P preduzima sve aktivnosti u vezi sa procedurom prijema u Zavod, u skladu sa standardnim operativnim procedurama;
- e) Prijem se realizira uz pismenu saglasnost readmisiranog ovisnika, potpisivanjem Obrasca o dobrovoljnom (informiranom) pristanku na liječenje;
- f) Nakon prijema, dr. med. specijalista NP/P izdaje potvrdu o privremenom zbrinjavanju (hospitalizaciji) pacijenta, službenim licima u pratnji readmisiranog ovisnika;
- g) Po završetku hospitalnog tretmana u periodu do 30 ili po potrebi izuzetno 90 dana, readmisirani ovisnik može, po svojoj želji i preporuci stručnog tima, da nastavi posthospitalni tretman u JU TZ Kampus KS ili da se uključi u ambulantni (vanbolnički) program opijatske supstitucijske terapije (OST), a što potvrđuje potpisivanjem navedenog Obrasca;
- h) Hospitalni tretman se neće realizirati u slučaju kada readmisirani ovisnik ne pristaje na hospitalizaciju ili u slučaju kada dr. med. specijalista NP/P, a nakon obavljene dijagnostičke procedure i psihijatrijskog pregleda hospitalizacije, procjeni da nema medicinskih indikacija za hospitalni tretman, nakon čega izdaje specijalistički nalaz i mišljenje sa potpisom i pečatom kao i pečatom zdravstvene ustanove i isti daje readmisiranom ovisniku.

Član 14.

(Obaveze Centra za prevenciju i vanbolničko liječenje ovisnosti Mostar)

Obaveze i postupanje Centra za prevenciju i vanbolničko liječenje ovisnosti Mostar (u daljnjem tekstu: Centar) su:

- a) Zaprimanje obavještenja od strane službenika Readmisionog centra Salakovac o readmisiranom ovisniku kojem je potrebna supstitucijska terapija;
- b) Dovođenje readmisiranog ovisnika u Centar u pratnji službenog lica;
- c) Socijalna radnica obavlja motivacijski intervju sa readmisiranim ovisnikom te ga upoznaje sa protokolom rada Centra i internim smjernicama o liječenju supstitucijskom terapijom;
- d) Pod nadzorom medicinske sestre/tehničara, obavlja se testiranje urina pacijenta na prisustvo psihoaktivnih tvari (PAT), kao i testiranje na krvlju prenosive bolesti (KPB);
- e) U skladu sa planom liječenja i stručnim smjernicama rada Centra, a nakon ljekarskog pregleda, readmisiranom ovisniku se ordinira supstitucijska terapija (OST);

- f) Ako se tokom liječenja ukaže potreba za intervencijom dr. med. specijaliste NP/P, a Centar ne raspolaže tim kadrom, kontaktirat će se Dom zdravlja Mostar - Centar za mentalno zdravlje (CMZ) ili Klinika za psihijatriju Univerzitetske kliničke bolnice (UKB) Mostar;
- g) Readmisirani ovisnik je obavezan svakodnevno dolaziti u Centar radi primjene terapije te potpisati ponuđeni univerzalni Terapijski ugovor;
- h) Readmisiranom ovisniku će se jednom sedmično testirati urin na prisustvo PAT. U zavisnosti od rezultata testa, liječenje će biti prilagođeno, što može uključivati stimulaciju ili destimulaciju;
- i) Tokom trajanja liječenja, socijalna radnica Centra će ostati u kontaktu sa službenim licima iz RC Salakovac te će raditi na jačanju samopoštovanja i samopouzdanja ovisnika, promjeni njegovih socijalnih navika kao i na samostalnoj integraciji u društvo.

Član 15. **(Obaveze Terapijske zajednice/komune)**

Obaveze Terapijske zajednice/komune (u daljnjem tekstu: TZ), za pitanja readmisije ovisnika su:

- a) Nakon zaprimanja obavještenja od zdravstvene ustanove u kojoj je readmisirani ovisnik smješten na hospitalni tretmana ili nadležnog CSR ili ako izrazi želju za smještaj u TZ tokom privremenog boravka u Readmisionom centru, TZ preduzima sve aktivnosti iz svoje oblasti djelovanja, u cilju privremenog smještaja readmisiranog ovisnika radi implementacije programa dugoročne rehabilitacije i resocijalizacije;
- b) Boravak korisnika iz sredstava MLJPI se pokriva do godinu dana uz potpisivanje individualnog ugovora sa readmisiranim ovisnikom;
- c) Predstavnik TZ, nakon izvršenog uvida u medicinsku i personalnu dokumentaciju readmisiranog ovisnika, obavlja sa njim razgovor u smislu motiviranja za smještaj u TZ;
- d) TZ je obavezna da kontaktira porodicu korisnika, ukoliko je isti ima, te da ih informira o planovima rehabilitacije njihovog člana porodice kao i obavezom porodice da se uključi u terapijski proces;
- e) Ukoliko readmisirani ovisnik nema porodicu ili porodica odbija saradnju, terapijski tim TZ obavezan je da o tome obavijesti nadležni CSR i sve vrijeme boravka readmisiranog ovisnika u TZ, sarađuje sa njima;
- f) TZ je obavezna da sve vrijeme sarađuje sa zdravstvenom ustanovom i koordinatorom odgovornim za readmisiju te prati proces rehabilitacije korisnika u budućem periodu, a najviše za period do godinu dana, nakon čega treba da sačini finalno mišljenje i isto dostavi MLJPI.

Član 16. **(Obaveze potpisnika u odnosu na reintegraciju readmisiranih ovisnika)**

Potpisnici ovog Protokola se obavezuju da će informirati readmisirane ovisnike o načinu ostvarivanja prava i dostupnosti prava iz oblasti zdravstvene i socijalne zaštite, stvoriti uslove i osigurati podršku za uključivanje u sistem zdravstvene i socijalne zaštite, kao i sistem zaštite mentalnog zdravlja (nadležni CMZ-i, zavodi/centri specijalizirani za prevenciju i liječenje ovisnosti, psihijatrijske bolnice/klinike).

Član 17.
(Finansiranje)

Nakon isteka perioda od 30, odnosno izuzetno 90 dana od dana zbrinjavanja readmisiranog ovisnika, sredstva za finansiranje daljnjeg toka zbrinjavanja i rehabilitacije osiguravaju se iz grant sredstava ili namjenskih sredstava:

- a) budžeta institucija nadležnih za readmisiju, Bosne i Hercegovine, Federacije BiH, Republike Srpske, Brčko Distrikta BiH, kantona, gradova i općina;
- b) sredstava osiguranih po osnovu programa i projekata;
- c) donatorskih i drugih sredstava.

Član 18.
(Međusobna komunikacija potpisnika Protokola)

Potpisnici ovog Protokola se obavezuju da će u međusobnoj komunikaciji kao i komunikaciji sa drugima poštivati pravilo diskrecije, profesionalne i etičke standarde svoje struke i institucije kao i Zakon o zaštiti ličnih podataka ("Službeni Glasnik BiH", br. 49/06 i 76/11).

Član 19.
(Zaštita ličnih podataka)

Podaci koje prenose potpisnici ovog Protokola razmjenjivat će se i obrađivati u skladu sa Zakonom o zaštiti ličnih podataka, zakonima o zdravstvenoj i socijalnoj zaštiti, Zakonom o zaštiti lica sa duševnim smetnjama FBiH, Zakonom o zaštiti mentalnog zdravlja Republike Srpske i zakonima BD BiH, posebno uzimajući u obzir sljedeće kriterije:

- a) Potpisnik ovog Protokola koji primi podatke, može ih upotrijebiti samo u svrhu koja je određena ovim Protokolom;
- b) Lični podaci smiju se saopćavati samo nadležnim organima i službenicima za neposredni kontakt koji su odgovorni za primjenu ovog Protokola i koji ih smiju koristiti isključivo na način utvrđen ovim Protokolom. Lice koje saopćava podatke garantira da su podaci tačni, potrebni i ne izlaze iz okvira svrhe radi koje su saopćeni;
- c) Ukoliko su podaci nezakonito saopćeni, o tome će se odmah obavijestiti potpisnik Protokola koji je podatke primio, kako bi se podaci ispravili ili uništili;
- d) Saopćeni lični podaci čuvaju se onoliko vremena koliko je potrebno za svrhu radi koje su saopćeni;
- e) Svaki potpisnik ovog Protokola će, u skladu sa članom 11. Zakona o zaštiti ličnih podataka, osigurati sigurnost podataka i saopćene lične podatke zaštititi od neovlaštenog pristupa, izmjene ili otkrivanja.

Član 20.
(Pitanja u vezi sa primjenom Protokola)

- (1) Sva sporna pitanja u vezi sa primjenom ovog Protokola rješavat će se sporazumno.
- (2) Na pitanja koja nisu definirana ovim Protokolom, primjenjivaće se odredbe Protokola o postupanju nadležnih organa u prihvatu, propratu i privremenom zbrinjavanju ranjivih readmisiranih lica koje se vraćaju po osnovu sporazuma o readmisiji

- (3) Sve dodatne nejasnoće, a u vezi su sa procesom readmisije, bit će predmet naknadnih konsultacija i dogovora između nadležnih organa naznačenih u ovom Protokolu, a u slučaju potrebe, strane potpisnice ovog Protokola mogu inicirati izmjene i dopune na isti način kako je i donesen.

Član 21.

(Sastavni dio Protokola)

Sastavni dio ovog Protokola čini:

I Opis toka komunikacije između nadležnih organa i institucija u primjeni Protokola, sa pripadajućim shemama (Hodogram A – put readmisiranog ovisnika za FBiH; Hodogram B – put readmisiranog ovisnika za RS);

II Lista svih nadležnih organa/institucija uključenih u proces prihvata, proprata i medicinsko-socijalnog zbrinjavanja readmisiranih ovisnika.

Član 22.

(Jezici pisma)

Protokol je sačinjen u tri izvornika, na službenim jezicima u Bosni i Hercegovini, pri čemu su svi tekstovi jednako vjerodostojni.

Član 23.

(Stupanje na snagu)

Ovaj Protokol stupa na snagu danom potpisivanja.

Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH

dr. Ševko Hurić, ministar

13-11-2024

Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite
Republike Srpske

dr. med. Alen Šeranić, ministar

11/01-122-457/24

Odjel za raseljena lica, izbjeglice i
stambena pitanja Vlade Brčko Distrikta BiH

Ljubica Ilić, šefica Odjela

Federalno ministarstvo raseljenih
lica i izbjeglica

mr. sci. Nerin Dizdar, ministar

01-32-1665/25

Republički sekretarijat za raseljena lica
i migracije Republike Srpske

dr. Davor Čordaš, direktor

26.03-07-309/24 15-11-2024

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku,
raseljena lica i izbjeglice Kanton Sarajevo

mr. Enka Pavić Pečenković, ministrica

03/12-2-49589/24 10

Univerzitetski klinički centar Republike Srpske

Klinika za psihijatriju Banja Luka

prof. dr sc. med. Nera Zivlak-Radulović, načelnica

JU Zavod za bolesti ovisnosti Kantona Sarajevo

Prof. Dr sci med Rasema Okić, direktorica

Centar za prevenciju i vanbolničko liječenje ovisnosti Mostar

Prim. mr. sc. Siniša Skočibušić, dr. med., direktor

JU Terapijska zajednica – Kampus Kantona Sarajevo

gosp. Adis Hadžić, direktor

I) Opis toka komunikacije između nadležnih organa i institucija u primjeni Protokola sa pripadajućim shemama (Hodogram A i B)

Nakon što Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH (MLJPI) zaprimi obavještenje od Ministarstva sigurnosti BiH o readmisiji lica ovisnika iz određene države, isto prosljeđuje, u zavisnosti od mjesta prebivališta readmisiranog ovisnika, Federalnom ministarstvu raseljenih lica i izbjeglica (FMRLI), Republičkom sekretarijatu za raseljena lica i migracije RS (RSRLM RS) ili Odjelu za raseljena lica, izbjeglice i stambena pitanja Vlade Brčko Distrikta BiH (Odjel BD BiH), a isto će obavještenje proslijediti nadležnim kantonalnim koordinatorima, lokalnom readmisionom timu (LRT) ili povjereniku za readmisiju na daljnje postupanje.

Entitetski koordinatori i koordinator Odjela BD BiH, zavisno od destinacije na koju se upućuje readmisirani ovisnik, obavještavaju zdravstvenu ustanovu o dolasku readmisiranog ovisnika.

Nakon prihvata readmisiranog ovisnika na graničnom prelazu (Međunarodni aerodrom Sarajevo ili kopneni granični prelaz), službeno osoblje MLJPI će upoznati readmisiranog ovisnika o mogućnostima MLJPI u pružanju asistencije i istom, u slučaju potrebe, ponuditi smještaj u Readmisionom centru Salakovac kod Mostara. Po smještaju readmisionog ovisnika u RC Salakovac, osoblje ovog centra će obavijestiti Centar za prevenciju i vanbolničko liječenje ovisnosti Mostar o potrebi osiguranja adekvatne zamjenske terapije. U slučaju da readmisirani ovisnik odbije smještaj u RC Salakovac, uz obrazloženje da ima mogućnost smještaja u vlastitoj imovini ili kod rodbine, službenici MLJPI će obavijestiti readmisiranog ovisnika o mogućnosti obraćanja lokalnom readmisionom timu (LRT), u cilju daljnje podrške u skladu sa procesima definiranim ovim Protokolom.

A) Privremeni smještaj readmisiranog ovisnika u Readmisioni centar Salakovac, uz uključivanje u Program opijatske supstitucijske/zamjenske terapije (vanbolničko liječenje) u Centru za prevenciju i vanbolničko liječenje ovisnosti Mostar

Smještaj readmisiranog ovisnika u RC Salakovac se može realizirati samo uz njegovu pismenu saglasnost.

Kada readmisirani ovisnik bude smješten u Readmisioni centar Salakovac, službeno lice nadležno za readmisiju, kontaktira Centar za prevenciju i vanbolničko liječenje ovisnosti Mostar (u daljnjem tekstu: Centar), kako bi se što prije osigurala supstitucijska terapija.

U pratnji službenog osoblja RC Salakovac, readmisirani ovisnik se dovodi u Centar, radi pregleda i određivanja dnevne doze supstitucijske terapije.

Osoblje RC Salakovac je u obavezi da readmisiranog ovisnika svakodnevno dovodi u Centar, radi primjene terapije, osim u slučaju kada je na povlastici (primjena terapije svaki drugi ili treći dan).

Za vrijeme boravka u ovoj ustanovi, LRT iz posljednjeg poznatog mjesta prebivališta, u saradnji sa nadležnim centrom za socijalni rad, treba da pokrene administracijske aktivnosti na osiguranju zdravstvene i socijalne zaštite za readmisiranog ovisnika te pribavljanju ličnih dokumenata (LK, zdravstvena knjižica) neophodnih za reintegraciju ovisnika u lokalnu zajednicu.

Pripadajuća prava iz zdravstvene i socijalne zaštite proizlaze iz Zakona o zaštiti lica sa duševnim smetnjama FBiH, Zakona o zaštiti mentalnog zdravlja RS i zakona BD BiH, s obzirom da su bolesti ovisnosti u kategoriji mentalnih poremećaja, sa pravom na obvezno zdravstveno osiguranje u skladu sa važećim zakonskim odredbama iz ove oblasti za teritoriju entiteta, BD BiH i kantona.

B) Prijem u zdravstvenu ustanovu radi osiguranja medicinskog procesa detoksikacije, liječenja sindroma apstinencijske krize ili drugih psihičkih tegoba u vezi sa bolešću ovisnosti o PAS

U prijemnoj ambulanti nadležne zdravstvene ustanove (Klinika za psihijatriju BL/Zavod za bolesti ovisnosti KS), obavlja se psihijatrijski pregled i neophodna dijagnostička obrada readmisiranog ovisnika, koji je pod pratnjom predstavnika MLJPI ili nadležnog koordinatora za pitanja readmisije. Ukoliko je ovisnik u stanju intoksikacije sa PAS, ima ozbiljne znake apstinencijske krize ili druge psihičke smetnje kao i pozitivan rezultat skrining testa (ST), dr. med. specijalista NP/P donosi odluku o privremenom smještaju readmisiranog ovisnika.

Hospitalni tretman može da traje do 30 ili po potrebi izuzetno 90 dana.

Prijem na hospitalni tretman vrši se samo uz pismenu saglasnost readmisiranog ovisnika (Formular pristanka na operativnu ili dijagnostičko-terapijsku proceduru/Obrazac o dobrovoljnom/informiranom pristanku).

Za vrijeme trajanja hospitalizacije, stručni tim zdravstvene ustanove, u skladu sa standardnim operativnim procedurama kontaktirat će terapijsku zajednicu i uz saglasnost MLJPI, dogovoriti termin premještanja, odnosno nastavak daljnjeg tretmana u TZ i o tome obavijestiti nadležnog koordinatora. Boravak u TZ može da traje do godinu dana.

Ukoliko je readmisirani ovisnik ranije bio u Programu opijatske supstitucijske terapije OST i želi istu nastaviti, stručni tim klinike/zavoda će tokom hospitalizacije, a u saradnji sa ovisnikom odrediti individualnu dnevnu dozu terapije (Metadon/Suboxon/Buprenorfin) i nakon završene hospitalizacije, ovisnika uključiti u OST program.

C) Privremeni smještaj readmisiranog ovisnika u JU Terapijska zajednica - Kampus Kantona Sarajevo

Smještaj readmisiranog ovisnika u TZ Kampus KS (u daljnjem tekstu: TZ) može se realizirati samo uz njegovu pismenu saglasnost, a boravak u TZ može da traje maksimalno do godinu dana.

Readmisiranom ovisniku se može osigurati privremeni smještaj u TZ na sljedeće načine:

- a) kao nastavak liječenja poslije hospitalizacije u JU Zavod za bolesti ovisnosti KS, u cilju implementacije dugoročnog programa psihosocijalne rehabilitacije;
- b) kao nastavak hospitalnog liječenja u Klinici za psihijatriju BL (individualni ugovor);
- c) kao privremeni smještaj bez predhodne hospitalizacije, uz saglasnost MLJPI;
- d) kao privremeni smještaj do godinu dana, nakon boravka u RC Salakovac, a nakon što readmisirani ovisnik izrazi želju za tim, uz saglasnost MLJPI.

Za vrijeme boravka u TZ, stručni tim provodi programe psihosocijalne reahabilitacije i resocijalizacije, u skladu sa standardnim operativnim procedurama ustanove.

D) Reintegracija u porodicu uz uključivanje readmisiranog ovisnika u Program opijatske supstitucijske/zamjenske terapije (vanbolničko liječenje)

Readmisirani ovisnik koji ima porodicu i ista je spremna da ga prihvati, uz asistenciju Centra za socijalni rad i koordinatora, smješta se u istu, a liječenje ovisnosti se provodi u vanbolničkom Programu opijatske supstitucijske terapije nadležne zdravstvene ustanove, prema indikacijama i u skladu sa postojećim stručnim procedurama i propisima.

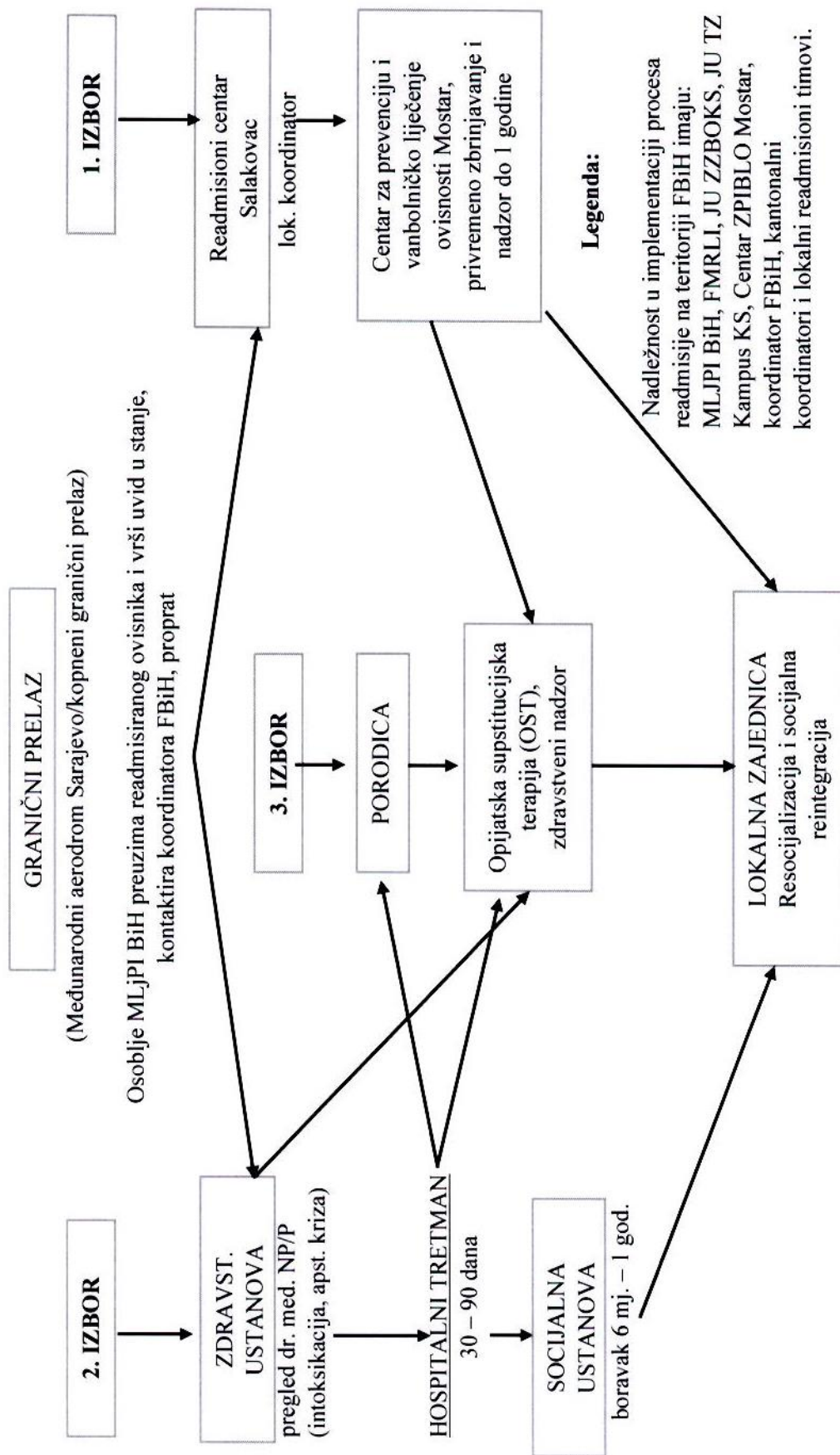
Stručni tim zdravstvene ustanove dužan je da prati i nadzire zdravstveno stanje ovisnika i o tome periodično, a najmanje svaki mjesec izvještava koordinatora i nadležni CSR.

CSR, u saradnji sa nadležnim koordinatorom za readmisiju, treba da osigura privremeno zdravstveno i socijalno osiguranje za period dok traje OST terapija, a u skladu sa važećim zakonskim propisima, po osnovu mentalne bolesti readmisiranog ovisnika.

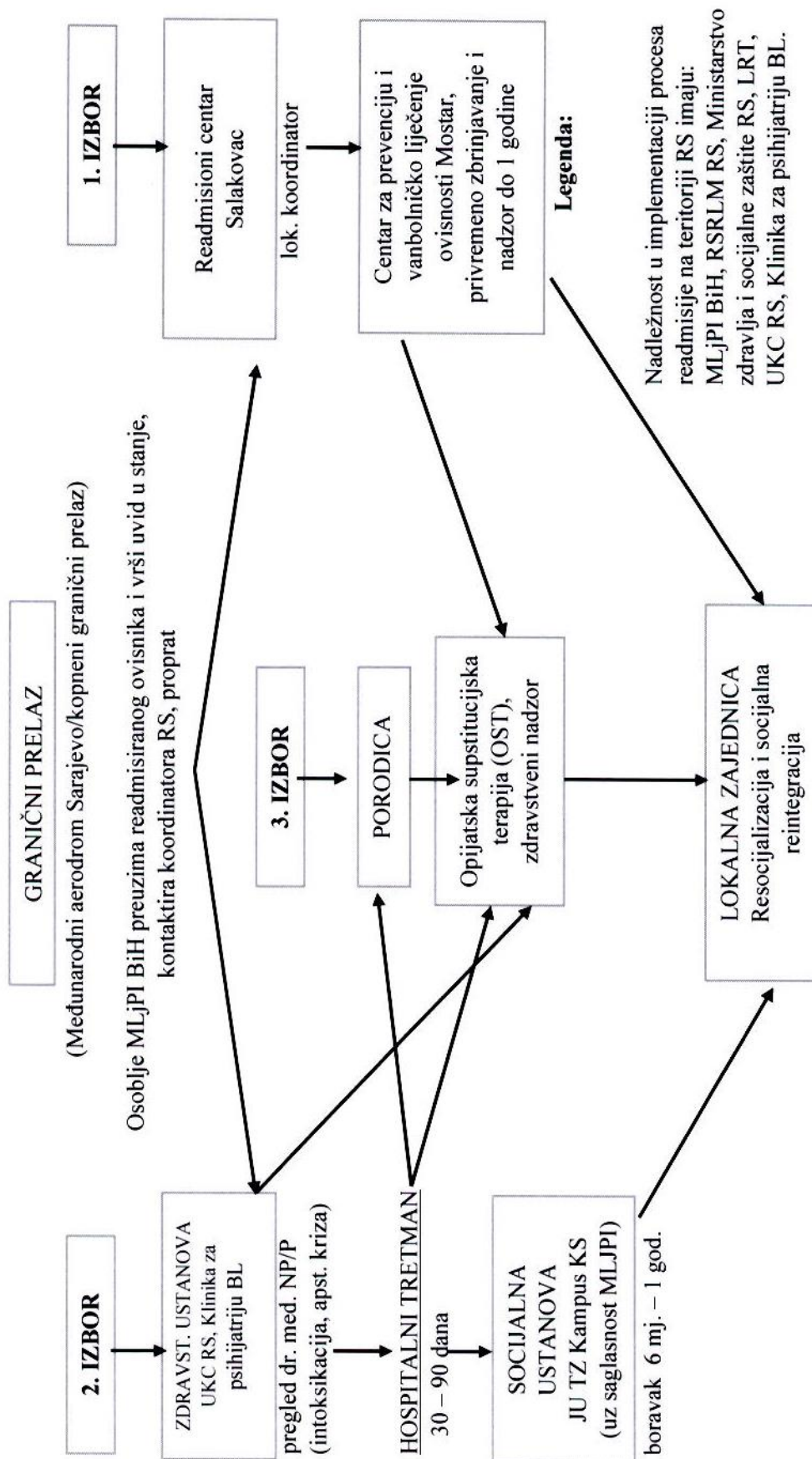
Svi navedeni procesi implementacije liječenja i rehabilitacije readmisiranog ovisnika, imaju za cilj da se, uz stručnu pomoć i institucionalni nadzor, osigura resocijalizacija i reintegracija ovih lica u lokalnu zajednicu.

Slijedi shematski prikaz hodograma readmisiranog ovisnika za FBiH i RS (Hodogram A i Hodogram B), uz napomenu da će se privremeni smještaj za readmisirane ovisnike sa teritorije BD BiH, a zbog nedostatka hospitalnih kapaciteta u BD BiH, realizirati u saradnji sa institucijama FBiH i RS, nadležnim za pitanja readmisije.

HODOGRAM A – Put readmisiranog ovisnika za Federaciju BiH

HODOGRAM B – Put readmisiranog ovisnika za RS

II) Lista organa/institucija uključenih u proces prihvata i medicinskog-socijalnog zbrinjavanja readmisiranih ovisnika:

1. Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH (MLJPI),
2. Federalno ministarstvo raseljenih lica i izbjeglica (FMRLI),
3. Republički sekretariat za raseljena lica i migracije RS (RSRLM RS),
4. Odjel za raseljena lica, izbjeglice i stambena pitanja Vlade Brčko Distrikta BiH (Odjel BD BiH),
5. Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske (MZISZ RS),
6. UKC Republike Srpske, Klinika za psihijatriju Banja Luka,
7. Ministarstvo za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice Kantona Sarajevo,
8. JU Zavod za bolesti ovisnosti Kantona Sarajevo,
9. Centar za prevenciju i vanbolničko liječenje ovisnosti Mostar,
10. JU Terapijska zajednica - Kampus Kantona Sarajevo.